

Skjemainformasjon

Skjema	Søknadsskjema for museumsprogrammer 2015
Referanse	1006010
Innsendt	05.05.2015 10:42:28

Opplysninger om søker

Søker

Navn på organisasjonen	Oslo Museum
Institusjonens leder	Lars Emil Hansen
Postadresse	Postboks 3078 Elisenberg
Postnr / Poststed	0207 OSLO
Tlf. til organisasjon	23284170
E-post til organisasjon	post@oslomuseum.no
Prosjektets kontaktperson	Anders Bettum
Tlf. til kontaktperson	22052832
E-post til kontaktperson	abe@oslomuseum.no
Nettside	http://www.oslomuseum.no/
Org. Nr	989 285 661

Opplysninger om prosjektet

Prosjekt

Søknaden gjelder

Samfunnsrolle

Tittel på prosjektet

Oss og de andre - rasisme og fordommer i dagens No

Sammendrag av prosjektet

«Oss og de andre» skal munne ut i en ny hovedutstilling ved Interkulturelt museum. Prosjektets grunntanke er en problematisering av rasismebegrepet slik det brukes i dag, basert på en refleksjon rundt dikotomien mellom «oss» og «de andre» som en grunnleggende egenskap ved menneskelig kognisjon og språk. Gjennom ulike museale grep ønsker vi å ta opp denne alvorlige og komplekse tematikken på en lett og lekende måte, hvor publikum skal engasjeres og konfronteres med egne fordommer.

Mål med prosjektet

Utstillingens hovedformål er å skape bevissthet rundt diskrimineringen som finnes overalt i det norske samfunnet, og samtidig ansvarliggjøre den enkelte. Vi ønsker å bevege publikum med en blanding av tragedie og komedie, provokasjon og stimulans, i håp om å fremprovosere en refleksjon rundt egne fordommer.

Beskrivelse av prosjektets overføringsverdi

UTVIKLING AV INTERVJUTEKNIKK UTEN MODERATOR

Interkulturelt museum samler hovedsakelig på immateriell kultur, og har jobbet med utvikling av intervjuteknikker med tanke på formidling og bevaring i en årrekke (Gaukstad & Boe 2005). I dette prosjektet ønsker vi å prøve ut en (for oss) ny teknikk, inspirert av StoryCorps som siden 2003 har samlet inn, formidlet og bevart folks historier, uten bruk av moderator (<http://storycorps.org/>). Folk oppsøker senteret på eget initiativ, forteller sin historie til en mikrofon i en lukket kiosk, hvorpå historien kringkastes over radio og arkiveres med minimal redigering. Fordelen med denne teknikken er at fortellingene oppstår på fortellerens eget initiativ og på egne premisser, uten den forstyrrende maktrelasjonen som uunngåelig oppstår mellom intervjuer og intervjuobjekt. Historiebanken er et firma som jobber med dette konseptet i Norge, og som kan hjelpe oss med den praktiske gjennomføringen. Vi ønsker å benytte oss av konseptet på to måter: for det første som et element i utstillingen, der publikum kan fortelle sine historier om fordommer og rasisme. For det andre ønsker vi at intervjuene med sentrumsungdommen skal kringkastes på nærradio. Begge typer intervjuer vil bli arkivert som del av Oslo museums samling.

Prosjektbeskrivelse

PROBLEMSTILLING OG AKTUALITET

Fra HL-senteret meldes det at: «På tross av over seksti år med institusjonell oppdragelse og kunnskapsformidling om menneskerettigheter og antirasisme, er fordommer mot minoriteter i Europa på fremmarsj» (Bangstad & Døving 2015: 24). I en rykende fersk rapport fra ISF om diskriminering av minoriteter i Norge, konkluderes det med at: «Til sammen tegnes et tydelig bilde av at diskriminering av innvandrere og deres barn forekommer på de fleste samfunnsområder i Norge», og at tiden nå er kommet til å «rette fokuset mot når og hvor det skjer, hva det skyldes og hvordan vi kan gjøre noe med det» (Midtbøen & Lidén 2015: 98).

Samtidig har rasismebegrepet vært oppe til diskusjon, og det påpekes at uttrykket har mistet sin funksjon i samfunnsdebatten (eller retorikken), uten at man har funnet noe dekkende alternativ. Både forskere, politikere og museumsfolk har tatt til orde for et bredere og mer anvendelig rasismebegrep (Bangstad & Døving 2015: 28-29, Hagelund 2004, Holt 2014). Følgende kriterier er med på å gjøre rasismebegrepet unødvendig snevert:

- Rasisme begrenset til biologi: for tett kobling til raseideologiene som ble utviklet i Europa og USA frem mot 2. verdenskrig
- Rasisme begrenset historisk som konsekvens av vestlig kolonialisme
- Rasisme begrenset til maktrelasjon: kun gyldig dersom diskriminering foregår «ovenfra og ned».
- Rasisme begrenset til negative stereotyper: stereotyper som er verdinøytrale - eller positive - kan være viktige å ha med for å få et mer utfyllende bilde av gruppeprofiler.

Allerede i 1965 gikk FN bort fra det rent biologiske rasismebegrepet. Man valgte istedet å bruke uttrykket «rasediskriminering», som ble definert som: «any distinction, exclusion, restriction or preference based on race, colour, descent, or national or ethnic origin which has the purpose or effect of nullifying or impairing the recognition, enjoyment or exercise, on an equal footing, of Human Rights and fundamental freedoms in the political, economic, social, cultural or any other field of public life» (UN 1965: Article 1).

Oslo Museum har definert det som sin samfunnsrolle å «formidle kunnskap som endrer holdninger, fordommer og perspektiver» (Oslo Museum 2012). I vår utstilling ønsker vi derfor å vise rasismen i all sin bredde, ikke som et historisk betinget

fenomen, men som et fellesmenneskelig anliggende. Dette gjøres ved å knytte rasismebegrepet tettere til beslektede begreper som fordommer og gruppetenkning som grunnleggende sider ved menneskelig kognisjon og språk. Hver dag benytter vi oss av sosiale stereotypier (Lakoff 1987: 85-86), og setter folk «i bås» basert på noen enkle kriterier som kjønn, alder, språk, sivil status, klesstil, hudfarge, personlige effekter, osv. Hvis ikke vi er oppmerksomme på våre egne kategoriseringer, er det fort gjort å gjøre folk urett. Hvis fordommene ikke blir korrigert gjennom erfaring eller kunnskap, kan de føre til stigmatisering eller i verste tilfelle en videre konstruksjon av fiendebilder. Stigmatisering av minoritetsgrupper er en trussel mot demokratiet.

-Men hvis alle har fordommer, og dette er en naturlig del av det å være menneske, når og hvordan blir de farlige? Hva kan man selv gjøre for å unngå at egne fordommer kommer andre til skade?

UTSTILLINGSKONSEPT

En sentral del av utstillingen vil gå langs en lang akse hvor ulike eksempler på fordommer og rasisme presenteres i økende alvorlighetsgrad. Vi starter med det uskyldige eller til og med konstruktive, f.eks. gruppetenkning slik det brukes i markedsføring, både positivt og negativt (svertekampanjer). Deretter går vi gjennom hverdagslige eksempler på oss-og-de-andre dikotomi, f.eks. mellom østkant og vestkant i Oslo, mellom by og bygd eller rivaliserende dalfører på Vestlandet. Forholdet mellom svensker og nordmenn har blitt belyst i en fersk doktorgradsavhandling fra UiO (Tolgensbakk 2014), og kan brukes her.

Etterhvert går vi over til mer alvorlige eksempler som ideologisk, organisert eller strukturell rasisme og hat-vold i inn og utland. Disse eksemplene skal bestå av viktige samtidshistoriske hendelser både fra verdenshistorien og spesielt fra Norge. Oslo museum har samlet og dokumentert gjenstander fra regjeringskvartalet etter terrorangrepet 22. juli 2011. Vi vurderer å aktivisere samlingen i denne utstillingen. Her vil vi også ta opp aktuelle saker fra nyhetsbildet, som religiøs fundamentalisme og radikaliserings eller politivold mot svarte i USA. Etterhvert som eksemplene blir grovere, ønsker vi samtidig å skape et romlig ubehag, f.eks. ved å gjøre korridoren trangere og mørkere. Nøyaktig hvor overgangen fra det uskyldig til det farlige finner sted, skal publikum selv få bedømme.

Neste del av utstillingen skal vise motreaksjoner mot rasisme og eksempler på hvordan Osloundom forholder seg til kulturell forskjellighet. Vi har vært i kontakt med initiativtakeren bak «Fredens ring» 21. februar i år, der muslimske ungdommer demonstrerte sin støtte til jødiske ofre for rasistisk hat-kriminalitet. Vi ønsker å ta inn dokumentasjon og gjenstander fra denne markeringen i vår utstilling og samling.

Vi ønsker også å gjennomføre intervjuer med representanter fra ungdomsmiljøer i Oslo sentrum. Dette er en interessant målgruppe fordi den store andelen av innvandrere gjennom flere årtier har resultert i en egen kulturell uttrykksform med innslag fra alle verdenshjørner. Et godt eksempel på dette er språket, hvor låneord fra arabisk, urdu, punjabi, spansk og ulike språk fra Balkan har resultert i et felles multietnisk ungdomsspråk, eller multietnolekt, som ungdommen bruker seg imellom (Nøra 2010, Quist 2010). Liknende synteser kan spores i kultur (f.eks. matvaner) og etikk (f.eks. kjønnsroller og forholdet til nakenhet). Sentrumsungdommen utgjør et «oss» som er svært sammensatt, og demonstrerer hvordan våre tradisjonelle bilder på «den andre» er i stadig forandring. Et feltarbeid rettet mot denne gruppen er også en anledning til å videreutvikle våre metoder for innsamling og formidling:

ANDRE MOMENTER I UTSTILLINGEN

Vi ønsker å lage en utstilling som til tross for sitt alvor også skal oppleves som «lett» og underholdende, med mange interaktive momenter og kulturelle referanser som treffer målgruppen. Noen slike momenter er:

- Fordomstesten: et gjennomgående element i utstillingen der publikum på ulike måter skal gjette forskjellige personers ulike gruppetilhørigheter. Egne fordommer settes på prøve.
- Gruppetilhørighet og materialitet: publikum kan skifte identitet ved å iføre seg andre klær, effekter og symboler (særlig myntet på yngre publikummere)
- Intervju-kiosk hvor publikum kan spille inn sine fortellinger om fordommer og rasisme
- Rasisme og oss-og-de-andre tematikk i populærkultur, f.eks. X-men, Dr. Seuss «Sneeches» eller Terry Pratchets Disc World Series fra SciFi og fantasy sjangeren.
- Rasisme -tematikk i musikk
- Humoristisk eller ironisk bruk av gruppetenkning i reklamefilmer
- Karikaturtegning med rasisme som tema
- Kunstverk av relevante kunstnere

DEL AV ET STØRRE HELE

«Oss og de andre» blir ny hovedutstilling ved IKM fra 2017, og skal være det bærende element i en omstrukturering av hele museets publikumstilbud. Målet med omstruktureringen er en mer helhetlig konsentrering av publikumstilbudet i museets første etasje som utgangspunkt for omvisninger, byvandring, debattkvelder og andre arrangementer. Vi ønsker å etablere et bedre samspill mellom hovedutstillingen og de øvrige delene av lokalet, som mottakelsesrom og resepsjon, kombinert café og studierom. En omorganisering av galleridriften skal sikre aktuelle samtidskunstutstillinger som belyser sentrale problemstillinger knyttet til majoritet og minoritet. Bakgården vil også bli tatt i bruk til formidling, spesielt i sommerhalvåret. Også utstillingslokalene i andre etasje er tenkt å romme skiftende utstillinger som kan fungere som forlengelser eller supplement til

hovedutstillingen. På den måten har vi anledning til å følge opp og re-aktualisere tematikken på ulike måter i tråd med vår samfunnsrolle som dialoginstitusjon. Omvisninger, byvandringar, debattkvelder og andre arrangementer.

HOVEDMÅLGRUPPE

Utstillingens primære målgruppe er Osloskolene, fra barneskolens høyere trinn til og med videregående. Prosjektet er særlig spisset inn mot læreplanen i samfunnsfag (Utdanningsdirektoratet 2014). For grunnskolen vil vi kunne tilby en grundig refleksjon rundt «Samspelet mellom kulturelle normer og samfunnsstyring på den eine sida og individuelle handlingar og val på den andre» (Samfunnskunnskap). For elever på videregående trinn vil utstillingen belyse sentrale problemstillinger som «korleis framandfrykt og rasisme kan motarbeidast» (Individ, samfunn og kultur), eller «kva som kan truge demokratiet» (Politikk og demokrati). Formidlingsopplegget skal tilrettelegges målkravene på hvert enkelt trinn.

Planlagt levetid for utstillingen: fem år.

KILDER

Bangstad, S., & Døving, C. A. (2015). Hva er rasisme. Oslo: Universitetsforlaget.

Gaukstad, K., & Boe, L. H. (2005). Min stemme - vår historie. Dokumentasjon av det flerkulturelle Norge. Oslo: ABM-utvikling.

Hagelund, A. (2004). Anstendighetens utsida. "Rasisme" i norsk innvandringspolitisk diskurs. Tidsskrift for kulturforskning 45 (1), 3-29.

Holt, A. (2014, 09.10.2014). Rasisme er rasisme. Dagbladet. Retrieved from

http://www.dagsavisen.no/nyemeningar/alle_meningar/cat1003/subcat1018/thread306158/#post_306158

Lakoff, G. (1987). Women, fire, and dangerous things : what categories reveal about the mind. Chicago: University of Chicago Press.

Midtbøen, A. H., & Lidén, H. (2015). Diskriminering av samer, nasjonale minoriteter og innvandrere i Norge. En kunnskapsgjennomgang. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.

Nøra, S. (2010). Misliker kebabnorsk. Retrieved 14.10.2014 <http://forskning.no/etnisitet-sprak/2010/12/misliker-kebabnorsk>

Oslo Museum (2012) Den mangfoldige storbyens museum. Strategisk plan 2012 - 2015.

Strategisk plan 2012-2015 Quist, P. S. B. A. (2010). Multilingual urban Scandinavia new linguistic practices.

Tolgensbakk, I. (2014). Partysvensker; go hard! En narratologisk studie av unge svenske arbeidsmigranter nærvar i Oslo.

(Upublisert PhD-avhandling), Institutt for kulturstudier og orientalske språk, Universitetet i Oslo.

UN. (1965). International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: Office of the High Commissioner for Human Rights.

Utdanningsdirektoratet (2014). Lærarplan i samfunnsfag. <http://www.udir.no/kl06/SAF1-03/Hele/Hovedomraader/> Besøkt 04.05.2015.

Prosjektbudsjett

Prosjekt	
Startdato / Sluttdato	01.09.2015 - 01.06.2017
Søknadssum kulturrådet for hele prosjektperioden	1 600 000
Budsjettramme for prosjektperioden	4 100 000

Budsjett for første år		
UTGIFTER		
Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Prosjektleder/kurator (1/2 år, 80%)	kr 300 000,00
	Faglig ansvarlig (1/2 år, 60 %)	kr 200 000,00
	Fagmedarbeider (1/2 år, 60 %)	kr 200 000,00
Varer/utstyr		kr 0,00
Tjenester kjøpt av andre	Fagkonsulenter	kr 50 000,00
	Foto- og filmtjenester, tilrettelegging	kr 50 000,00
Andre utgifter (spesifiser)	Referansegruppe, honorarer, reiser, møter, seminar	kr 75 000,00
Totale utgifter		kr 875 000,00
INNTEKTER		
Beskrivelse	Tilskudd bekreftet	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 100 000,00</u>
Oslo Museum	Ja	kr 700 000,00
Fritt ord	Nei	kr 75 000,00
Totale inntekter		kr 875 000,00

Budsjett for andre år		
UTGIFTER		
Hva	Beskrivelse	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead)	Prosjektleder/kurator (1/2 år, 80%)	kr 300 000,00
	Faglig ansvarlig (1/2 år, 60 %)	kr 200 000,00
	Fagmedarbeider (1/2 år, 60 %)	kr 200 000,00
Varer/utstyr		kr 0,00
Tjenester kjøpt av andre	Utstillingsarkitekt	kr 250 000,00
	Grafisk designer	kr 200 000,00
	Foto- og filmtjenester, tilrettelegging	kr 50 000,00
	Honorar kunstnerne (5 å NOK 20.000)	kr 100 000,00
	Utstillingskatalog (inkludert designer)	kr 175 000,00
	Oversettelser (katalog og utstilling)	kr 50 000,00
	Andre utgifter (spesifiser)	
Totale utgifter		kr 1 525 000,00
INNTEKTER		
Beskrivelse	Tilskudd bekreftet	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 400 000,00</u>
Oslo Museum	Ja	kr 700 000,00
Fritt ord	Nei	kr 425 000,00
Totale inntekter		kr 1 525 000,00

Budsjett for tredje år		
UTGIFTER		
Hva	Beskrivelse	Sum

Personalkostnader (lønn/overhead)	tstillingstekniker + arrangementsansvarlig m.m	kr 600 000,00
Varer/utstyr	Utstillingsproduksjon/materiell	kr 600 000,00
Tjenester kjøpt av andre	Utstillingsprodusent (1/2 år)	kr 300 000,00
	Markedsføring	kr 150 000,00
	Frakt kunstverk	kr 50 000,00
Andre utgifter (spesifiser)		kr 0,00
Totale utgifter		kr 1 700 000,00

INNETEKTER

Beskrivelse	Tilskudd bekreftet	Sum
<u>Søknadssum Norsk kulturråd</u>		<u>kr 1 100 000,00</u>
Oslo Museum	Ja	kr 600 000,00
Totale inntekter		kr 1 700 000,00

Framdriftsplan

Framdriftsplan for hele prosjektperioden

Startdato / Sluttdato

01.09.2015 - 01.06.2017

Fyll ut aktivitetsplan for prosjektet under

Tittel	Fra dato / Til dato
Utarbeidelse av innhold og katlaog	01.09.2015 - 31.08.2016
Produksjon og utvikling av formidlingsopplegg	01.09.2016 - 01.03.2017
Demontering av stående utstilling	27.02.2017 - 10.03.2017
Montering	13.03.2017 - 15.05.2017
Åpning	01.06.2017 - 01.06.2017

Andre opplysninger

Samarbeidspartnere

Samarbeidspartnere

Har du en samarbeidspartner

Samarbeidspartner 1

Navn på samarbeidende organisasjon/institusjon HL-senteret

Er det inngått formell samarbeidsavtale

Postadresse Huk Aveny 56

Postnr / Poststed 0287 OSLO

Kontaktperson Cora Alexa Døving

Tlf. til kontaktperson 22842121

E-post til kontaktperson c.a.doving@hlsenteret.no

Rolle i prosjektet Fagkonsulent

Samarbeidspartner 2

Navn på samarbeidende organisasjon/institusjon Institutt for kulturstudier

Er det inngått formell samarbeidsavtale

Postadresse Postboks 1010

Postnr / Poststed 0315 OSLO

Kontaktperson Ida Tolgensbakk

Tlf. til kontaktperson 90550096

E-post til kontaktperson idatol@ikos.uio.no

Rolle i prosjektet Fagkonsulent

Samarbeidspartner 3

Navn på samarbeidende organisasjon/institusjon Historiebanken

Er det inngått formell samarbeidsavtale

Postadresse Treschows gate 2 D

Postnr / Poststed 0477 OSLO

Kontaktperson Cathrine Hasselberg

Tlf. til kontaktperson 41422756

E-post til kontaktperson cathrine.hasselberg@gmail.com

Rolle i prosjektet Konsulent/leverandør

Samarbeidspartner 4

Navn på samarbeidende organisasjon/institusjon #Ruter

Er det inngått formell samarbeidsavtale

Postadresse Postboks 1030 Sentrum

Postnr / Poststed 0104 OSLO

Kontaktperson Annika Mørch Aste

Tlf. til kontaktperson 40006700

E-post til kontaktperson annika.morch.aste@ruter.no

Rolle i prosjektet Innholdsleverandør

Vedlegg

Vedlegg

Ingen vedlegg lastet opp